

WYMAGANIA EDUKACYJNE Rok szkolny 2025/2026

Przedmiot: Geografia

Klasa: klasa VIIa, VIIb, VIIc, VIId

Numer programu nauczania: SPCz/22/2025

Nazwa programu nauczania: Program nauczania geografii w szkole podstawowej. *Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Tytuł podręcznika: Planeta Nowa. Podręcznik do geografii dla klasy siódmej szkoły podstawowej.

Imię i nazwisko nauczyciela: Gabriela Marków

I. CELE KSZTAŁCENIA – wymagania ogólne:

1. Wiedza geograficzna. Uczeń:

- posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów,
- zna krajobrazy Polski i świata, ich główne cechy i składniki,
- zna główne cechy środowiska geograficznego Polski, własnego regionu oraz najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,
- zna zróżnicowane formy działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowania i konsekwencje oraz dostrzega potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody,
- rozumie zróżnicowania przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i kulturowe świata,
- identyfikuje współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związki i zależności w środowisku geograficznym na wybranych przykładach w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
- określa prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
- potrafi zintegrować wiedzę przyrodniczą z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

2. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. Uczeń:

- prowadzi obserwacje i pomiary w terenie, analizuje pozyskane dane i formułuje wnioski na ich podstawie,

- korzysta z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych,
- interpretuje mapy różnej treści,
- określa związki i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, dokonuje uogólnień,
- ocenia zjawiska i procesy społeczno-kulturowe oraz gospodarcze zachodzące w Polsce i różnych regionach świata,
- stawia pytania oraz proponuje rozwiązania problemów dotyczących środowiska geograficznego,
- podejmuje nowe wyzwania oraz racjonalne działania prośrodowiskowe i społeczne,
- rozwija umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej,
- podejmuje konstruktywną współpracę i rozwija umiejętność komunikowania się z innymi,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności geograficzne w życiu codziennym.

3. Kształtowanie postaw. Uczeń:

- rozpoznaje swoje predyspozycje i talenty oraz rozwija pasje i zainteresowania geograficzne,
- łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
- przyjmuje postawę szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumie potrzebę racjonalnego w nim gospodarowania,
- rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazuje postawę patriotyczną, wspólnotową i obywatelską,
- kształtuje poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu,
- kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią,
- rozwija zdolność percepcji najbliższego otoczenia,
- rozwija postawę współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowania ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
- przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

II. REALIZOWANE TREŚCI:

Środowisko przyrodnicze Polski

Ludność i urbanizacja w Polsce

Rolnictwo i przemysł Polski

Usługi w Polsce

Mój region i moja mała ojczyzna

III. WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
II. Środowisko przyrodnicze Polski	1. Położenie i granice Polski	<ul style="list-style-type: none"> - podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej - podaje całkowitą powierzchnię Polski - wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia położenie Polski w Europie, wskazuje przebieg granic, - odczytuje współrzędne geograficzne, określa położenie skrajnych punktów Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy, - omawia konsekwencje położenia Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego i politycznego Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski i Europy
	2. Przeszłość geologiczna Polski	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski, - wyjaśnia terminy plejstocen i holocen 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces powstawania gór, - wymienia ruchy górotwórcze w Europie i Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje dzieje Ziemi, - wyjaśnia proces powstawania węgla kamiennego, - charakteryzuje Polskę na tle struktur geologicznych Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje jednostki geologiczne Polski, - wskazuje na mapie obszary dawnych ruchów górotwórczych 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje zależność między ruchami górotwórczymi w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
	3. Góry w Europie i w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie góry fałdowe, zrębowe i wulkaniczne w Europie i w Polsce, omawia procesy górotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje cechy genetycznych typów gór, - omawia cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pasowość rzeźby terenu Polski i czynniki ją kształtujące 	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje zależność między zlodowaceniami a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski

	4. Zlodowacenia na obszarze Polski	- wymienia formy terenu utworzone przez lądolód, wskazuje je na mapie	- opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe, - porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy	- wskazuje współczesne obszary występowania lodowców na świecie i na mapie, - charakteryzuje działalność lądolodu	- omawia proces powstawania lodowców	- wykazuje zależność między zlodowaceniami w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
	5. Ukształtowanie powierzchni	- wskazuje pasy rzeźby terenu Polski na mapie	- omawia cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski	- omawia cechy ukształtowania Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej	- wykazuje pasowość rzeźby powierzchni Polski, wskazuje czynniki ją kształtujące	- analizuje zależność między rzeźbą Polski a procesami geologicznymi i zlodowaceniami
	6. Skąły i surowce mineralne	- wymienia główne rodzaje skał	- dokonuje podziału surowców mineralnych, wskazuje ich rozmieszczenie na mapie	- omawia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych w Polsce	- wskazuje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców w Polsce	- opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
	7. Czynniki kształtujące klimat Polski	- wyjaśnia terminy: ciśnienie atmosferyczne, niż, wyż; - wymienia masy powietrza wpływające na Polskę	- charakteryzuje główne masy powietrza, - opisuje czynniki wpływające na zróżnicowanie temperatur i opadów	- omawia czynniki kształtujące klimat Polski, odczytuje klimatogramy	- opisuje pogodę kształtowaną przez napływające masy powietrza, - omawia rozkład temperatur i opadów w Polsce	- wykazuje wpływ zmienności pogody na rolnictwo, transport i turystykę
	8. Cechy klimatu Polski	- wymienia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego, - wyjaśnia termin średnia dobową temperaturę powietrza	- podaje cechy klimatu Polski, - wskazuje różnice długości okresu wegetacyjnego	- omawia warunki klimatyczne w Europie, - porównuje klimat Polski z innymi regionami	- wyszukuje i prezentuje informacje o zmianach klimatu Polski	- wyszukuje i prezentuje informacje o prognozach pogody
	9. Rzeki w Polsce i w Europie	- wyjaśnia terminy: źródło, rzeka główna, dopływ, dorzecze, zlewisko, ujście; - wskazuje główne rzeki Polski	- rozpoznaje typy ujść rzecznych, - opisuje zjawisko powodzi	- wyjaśnia asymetrię dorzeczy Wisły i Odry, charakteryzuje ich cechy i znaczenie	- omawia metody ochrony przeciwpowodziowej i skutki największych powodzi	- ocenia gospodarcze znaczenie rzek i jezior w Polsce

	10. Morze Bałtyckie	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie Bałtyk, jego zatoki, wyspy i cieśniny - omawia linię brzegową 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wielkość i głębokość Bałtyku, temperaturę wód i zasolenie 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wybrzeża Bałtyku, - opisuje świat roślin i zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne źródła zanieczyszczeń Bałtyku
	11. Gleby w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe, - wymienia typy gleb 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rozmieszczenie gleb na mapie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces powstawania gleb i cechy typów gleb na podstawie profili 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje gleb 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia przydatność rolniczą wybranych typów gleb
	12. Lasy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin lesistość, wymienia rodzaje lasów, wskazuje parki narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia funkcje lasów 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje typy lasów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia przydatność gospodarczą i przyrodniczą lasów
	13. Ochrona środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rezerваты, parki krajobrazowe i pomniki przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje wybrane parki narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu walorów środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje unikalne obiekty przyrodnicze w Polsce objęte ochroną 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje argumenty za koniecznością ochrony przyrody, - planuje wycieczkę do parku narodowego
III. Ludność i urbanizacja w Polsce	1. Mapa polityczna Europy i podział administracyjny Polski	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia państwa sąsiadujące z Polską, - wskazuje województwa i ich stolice 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady terytoriów zależnych w Europie, - opisuje zmiany liczby ludności Polski po II wojnie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zmiany mapy politycznej Europy, - oblicza współczynnik przyrostu naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia podział administracyjny Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje skutki niskiego przyrostu naturalnego w Polsce i Europie
	2. Zmiany liczby ludności Polski i Europy	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż i niż demograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego, średnią długość życia Polaków na tle Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Polsce i Europie, - porównuje przyrost rzeczywisty 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce i w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństw europejskich
	3. Struktura płci i wieku	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin piramida płci i wieku, średnia długość życia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia ekonomiczne grupy wieku 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje strukturę wiekową Polski na podstawie piramidy 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje piramidę wieku i płci Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ migracji na strukturę wieku obszarów wiejskich

	4. Rozmieszczenie ludności	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin gęstość zaludnienia, - wymienia czynniki rozmieszczenia ludności 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rozmieszczenie ludności na mapie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje rozmieszczenie ludności w Polsce i Europie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje czynniki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozmieszczenia ludności 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności
	5. Migracje	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji; - wymienia przyczyny migracji wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kierunki emigracji Polaków, - wskazuje główne skupiska Polonii 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje skutki migracji zagranicznych, - analizuje saldo migracji 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych, omawia ich wpływ na strukturę wieku 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i Europie
	6. Struktura narodowość iowa, etniczna i wyznaniowa	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia mniejszości narodowe i wskazuje obszary ich zamieszkania 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje mniejszości narodowe i etniczne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje strukturę narodowościową Polski z innymi krajami Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia strukturę wyznaniową Polski i jej uwarunkowania 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia problemy mniejszości narodowych w Polsce i Europie
	7. Struktura zatrudnienia i bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin struktura zatrudnienia, - odczytuje dane o sektorach gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje strukturę zatrudnienia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i Europie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zróżnicowanie zatrudnienia w województwach, - omawia skutki urbanizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ przemian gospodarczych po 1989 r. na strukturę zatrudnienia w Polsce
IV. Rolnictwo i przemysł Polski	1. Warunki rozwoju rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia funkcje rolnictwa, przyrodnicze i pozapryrodnicze warunki rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje warunki rozwoju rolnictwa w Polsce, - przedstawia strukturę wielkościową gospodarstw 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje regiony rolnicze o korzystnych warunkach do produkcji rolnej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia korzyści polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa w UE
	2. Produkcja roślinna	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne uprawy w Polsce, wskazuje ich obszary na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje strukturę upraw w Polsce, - wymienia rejony warzywnictwa i sadownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje produkcję roślinną w Polsce i innych krajach Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zmiany w produkcji roślinnej po 2000 roku na podstawie danych statystycznych
	3. Produkcja zwierzęca	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy chów i pogłowie, - wymienia główne zwierzęta gospodarskie, - wskazuje obszary chowu 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje strukturę chowu zwierząt w Polsce, - podaje czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody i drobiu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce i Europie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zmiany pogłowia wybranych zwierząt w Polsce po 2000 r.

	4.Zmiany w Polskim przemyśle	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy, - wymienia funkcje przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy polskiego przemysłu, podaje przyczyny zmian w jego strukturze 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przemysł jako sektor gospodarki, opisuje jego rozmieszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje restrukturyzację przemysłu po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wpływ przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany w strukturze zatrudnienia
	5. Energetyka	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia źródła energii, typy elektrowni, - wskazuje na mapie największe elektrownie 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje elektrownie ciepłne, wodne i odnawialne, - opisuje produkcję energii ze źródeł odnawialnych 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje strukturę produkcji energii w Polsce na tle Europy 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia współczesne zmiany w polskiej energetyce, - analizuje wykorzystanie OZE w wybranych województwach 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii w Polsce
	6. Gospodarka morska	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie porty morskie Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia stan polskiej floty morskiej, - wymienia towary w eksporcie i imporcie 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie gospodarki morskiej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje problemy transportu morskiego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje rolę transportu morskiego w rozwoju przemysłu i usług
V. Usługi w Polsce	1. Rodzaje usług. Transport i łączność	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady usług, - wymienia rodzaje transportu i łączności, - wskazuje porty i lotniska 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rodzaje transportu lądowego, - analizuje gęstość sieci drogowej i kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i towarów 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji (np. Trójmiasto)
	2. Turystyka	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy turystyka, walory turystyczne, - wymienia regiony turystyczne Polski i główne atrakcje 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia czynniki rozwoju turystyki, - wymienia obiekty UNESCO w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje walory turystyczne Polski, - opisuje obiekty UNESCO 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle Europy
	3. Handel	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy eksport, import, bilans handlu; - wymienia głównych partnerów Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia towary dominujące w handlu zagranicznym Polski 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje zmiany kierunków geograficznych handlu Polski po 1989 r.
VI. Relacje między elementami środowiska geograficznego	1. Ochrona przeciwpowodziowa a występowanie i skutki powodzi	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy powódź, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny; - wymienia przyczyny powodzi w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie obszary zagrożone powodzią, - omawia przykłady powodzi w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę sztucznych zbiorników wodnych w ochronie przeciwpowodziowej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia metody ochrony przeciwpowodziowej oraz skutki największych powodzi w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ regulacji rzek, wylesiania, zabudowy terenów zalewowych na wezbrania i skutki powodzi

	2. Warunki produkcji energii z różnych źródeł	- wymienia źródła energii odnawialnej i nieodnawialnej w Polsce	- lokalizuje na mapie elektrownie ciepłone, wodne, wiatrowe i słoneczne	- omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii w Polsce	- analizuje zmiany w polskiej energetyce po 1989 roku	- ocenia możliwości rozwoju OZE i ich wpływ na środowisko i gospodarkę
	3. Rozwój dużych miast a zmiany w strefach podmiejskich	- wyjaśnia termin aglomeracja, - wskazuje przykłady aglomeracji w Polsce	- omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich i wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	- analizuje zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	- omawia skutki urbanizacji i wpływ migracji na przekształcenia stref podmiejskich	- identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich
	4. Migracje a zaludnienie i struktura wieku na obszarach wiejskich	- wyjaśnia termin migracje wewnętrzne, wymienia przyczyny migracji ze wsi	- podaje cechy migracji wewnętrznych w Polsce, - wskazuje obszary depopulacji	- omawia skutki migracji dla zaludnienia i struktury wieku na wsi	- wyjaśnia wpływ migracji na starzenie się ludności obszarów wiejskich	- ukazuje na przykładach wpływ procesów migracyjnych na przemiany demograficzne wsi w Polsce i Europie
	5. Wpływ zmian politycznych i gospodarczych po 1989 roku na strukturę zatrudnienia	- wymienia cechy gospodarki centralnie sterowanej i rynkowej	- wskazuje różnice w strukturze zatrudnienia przed i po 1989 roku	- omawia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce po 1989 roku	- analizuje przykłady restrukturyzacji przemysłu i ich skutki społeczne	- wykazuje na podstawie danych wpływ przemian polityczno-gospodarczych na zmiany struktury zatrudnienia w Polsce
	6. Wpływ transportu na rozwój przemysłu i usług	- wymienia rodzaje transportu w Polsce	- wskazuje na mapie główne szlaki komunikacyjne i centra logistyczne	- omawia wpływ rozwoju transportu na lokalizację przemysłu i usług	- analizuje problemy transportu wodnego i lotniczego w Polsce	- identyfikuje powiązania między transportem morskim a rozwojem przemysłu i usług
	7. Wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki	- wymienia walory turystyczne wybranych regionów Polski	- wskazuje na mapie atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- charakteryzuje walory turystyczne Polski i obiekty UNESCO	- ocenia atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski	- analizuje wpływ walorów przyrodniczych i kulturowych na rozwój turystyki w Polsce i Europie

VII. Mój region i moja mała ojczyzna	1. Poznaję region w którym mieszkam	- wyjaśnia termin region, wskazuje położenie regionu i sąsiednie regiony	- opisuje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu	- analizuje uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego swojego regionu	- przedstawia walory regionu w dowolnej formie	- projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po regionie
	2. Moja mała ojczyzna	- wyjaśnia termin mała ojczyzna, wskazuje jej obszar na mapie, planie lub zdjęciu	- przedstawia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny	- omawia historię małej ojczyzny na podstawie źródeł	- prezentuje atrakcyjność osadniczą i gospodarczą swojej małej ojczyzny	- projektuje działania służące ochronie walorów przyrodniczych i kulturowych oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności